

PRAVILNIK

O BLIŽIM USLOVIMA ORGANIZOVANJA CELODNEVNE NASTAVE I PRODUŽENOG BORAVKA

("Sl. glasnik RS", br. 77/2014)

Predmet Pravilnika

Član 1

Ovim pravilnikom utvrđuju se bliži uslovi za organizovanje celodnevne nastave i produženog boravka i to: organizacija obrazovno-vaspitnog rada, vreme ostvarivanja, način ostvarivanja, mesto ostvarivanja i uslovi i postupak za formiranje grupa i odeljenja produženog boravka i celodnevne nastave.

Osnovna škola (u daljem tekstu: škola), uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove obrazovanja, organizuje produženi boravak i celodnevnu nastavu kao posebne oblike obrazovno-vaspitnog rada, radi ostvarivanja određenih socijalno-pedagoških ciljeva i zadataka.

Član 2

Produženi boravak je poseban oblik obrazovno-vaspitnog rada sa učenicima koji se realizuje u školi posle ili pre časova redovne nastave i u okviru koga učenici imaju samostalan rad i niz različitih oblika slobodnih aktivnosti i jedan obrok.

Celodnevna nastava je poseban oblik obrazovno-vaspitnog rada u kome se smenjuju časovi redovne nastave i različiti oblici slobodnih aktivnosti i u okviru koga učenici imaju jedan obrok i čas samostalnog rada.

U zavisnosti od potreba i uslova škola se opredeljuje za grupe produženog boravka ili odeljenja celodnevne nastave, a može da ima i oba oblika organizovanja.

Član 3

Produženi boravak i celodnevna nastava može da se organizuje u prvom ciklusu osnovnog obrazovanja i vaspitanja. Obuhvat učenika u produženom boravku i celodnevnoj nastavi usklađuje se sa iskazanim potrebama roditelja, odnosno staratelja i mogućnostima škole.

Produženi boravak i celodnevna nastava u školi za učenike sa smetnjama u razvoju može da se organizuje i u drugom ciklusu osnovnog obrazovanja i vaspitanja.

Član 4

Produženi boravak i celodnevnu nastavu realizuju nastavnici koji ispunjavaju propisane uslove u pogledu stepena i vrste obrazovanja nastavnika i stručnih saradnika u osnovnoj školi.

Prilikom ostvarivanja produženog boravka i celodnevne nastave nastavnik naročito vodi računa, i to: o vaspitanju i obrazovanju učenika, preduzimanju preventivnih mera radi očuvanja zdravlja učenika, pomaganju u učenju i radu, podsticanju učenika na samostalni rad i sticanje radnih navika, razvoju socijalnih i komunikacijskih veština, analitičko-istraživačkom radu za potrebe vrednovanja kvaliteta rada, saradnji sa roditeljima, saradnji sa lokalnom zajednicom, saradnji sa ustanovama kulture, kao i sa svim drugim relevantnim ustanovama koje se indirektno ili direktno uključuju u rad škole.

Uslovi za formiranje grupa produženog boravka i odeljenja celodnevne nastave

Član 5

Za dobijanje saglasnosti za formiranje grupa produženog boravka i odeljenja celodnevne nastave potrebno je da škola ispunjava kadrovske, prostorne i materijalno-tehničke uslove, u skladu sa pravilnikom koji reguliše normative prostora, opreme i nastavnih sredstava u školi.

Grupe produženog boravka mogu da budu homogene (formirane od učenika jednog odeljenja, kao i od učenika iz odeljenja istog razreda) i heterogene (formirane od učenika različitih razreda).

Odeljenja celodnevne nastave organizuju se za učenike jednog odeljenja.

Broj učenika u odeljenju celodnevne nastave i grupi produženog boravka određuje se u skladu sa zakonom.

Član 6

Radi dobijanja saglasnosti za otvaranje odeljenja celodnevne nastave i grupe produženog boravka, škola podnosi zahtev ministarstvu nadležnom za poslove obrazovanja (u daljem tekstu: Ministarstvo), preko nadležne školske uprave.

Uz zahtev iz stava 1. škola prilaže sledeću dokumentaciju, i to: inicijativu saveta roditelja, saglasnost nastavničkog veća, odluku školskog odbora i elaborat o obrazovno-vaspitnom radu celodnevne nastave, odnosno produženog boravka.

Organizacija rada u produženom boravku i celodnevnoj nastavi

Član 7

Svi oblici i vidovi obrazovno-vaspitnog rada sa učenicima u produženom boravku i celodnevnoj nastavi ostvaruju se u skladu sa nastavnim planom i programom, školskim programom, razvojnim planom škole i godišnjim planom rada škole.

Obrazovno-vaspitni rad u produženom boravku se organizuje u školi pre ili posle časova redovne nastave, u okviru koga učenici imaju jedan obrok, samostalan rad i niz različitih oblika slobodnih aktivnosti.

Obrazovno-vaspitni rad u celodnevnoj nastavi se ostvaruje kroz: redovnu nastavu, samostalni rad učenika i aktivnosti u slobodnom vremenu.

Redovna nastava se realizuje iz predmeta propisanih nastavnim planom i programom.

Samostalan rad učenika se ostvaruje sa najmanje jednim školskim časom dnevno.

Aktivnosti u slobodnom vremenu se ostvaruju sa najmanje tri školska časa dnevno.

Član 8

Realizaciju, odnosno strukturu smene nastavnih aktivnosti, samostalnog rada i slobodnih aktivnosti u okviru produženog boravka i celodnevne nastave škola bliže uređuje u školskom programu i razvojnom planu škole.

Struktura aktivnosti u celodnevnoj nastavi sadrži: organizovani prihvati dece, redovnu nastavu, samostalni rad učenika, više različitih aktivnosti u slobodnom vremenu i period dežurstva.

S obzirom na vreme koje deca provedu u školi planiranjem dnevnog rasporeda treba da se vodi računa o opterećenju učenika i smeni obaveznih i slobodnih aktivnosti, perioda rada i perioda organizovanog odmora za učenike.

U toku školske godine svaki razred, jednom u toku tromesečja u okviru otvorenog dana za zainteresovane učesnike obrazovno-vaspitnog rada u školi i roditelje prikazuje rezultate rada nastale u okviru slobodnih aktivnosti putem tematskog uređenja školskog prostora, javnih časova, priredbi i slično.

Član 9

Radi unapređivanja fizičkog, intelektualnog i emocionalnog razvoja učenika i zaštite njihovog zdravlja škola treba da omogući:

- pedagoški i psihološki ritmički raspored časova kojim se uvažava složenost sadržaja programa i potreba za smanjivanjem mirovanja i kretanja;
- istovremeno organizovanje slobodnih aktivnosti sa grupama učenika;
- obezbeđivanje korelacije u svim oblastima rada;
- svakodnevno organizovanje pauze u trajanju po dva-tri minuta, i to na svim časovima kada se oseti zamor učenika uz muziku i sportske aktivnosti;
- podsticanje učenika na samoorganizovanje, samoposluživanje i samoproveravanje;
- angažovanje roditelja i ostalih učenika i drugih saradnika u ostvarivanju određenih programskih i drugih odabranih zadataka u životu i radu škole;
- stalno nastojanje da više od polovine vremena provedenog u školi bude ispunjeno aktivnostima i načinima rada koji obezbeđuju kretanje i komunikaciju.

Član 10

Kod organizacije produženog boravka i celodnevne nastave škola omogućava:

- pravilnu i efikasnu podjelu poslova na oba nastavnika koji rade u odeljenju celodnevne nastave, što podrazumeva podjednak broj časova u svim vidovima rada sa učenicima;
- pravilnu i efikasnu smenu časova redovne nastave i različitih oblika slobodnih aktivnosti.

Nastavnici koji rade u grupama produženog boravka i u odeljenjima celodnevne nastave organizuju se na nivou škole i šire, radi stručno-pedagoškog usavršavanja i razmene iskustava i učestvuju u radu sednica odeljenjskih veća, nastavničkog veća, stručnih veća i timova škole.

Samostalni rad učenika

Član 11

U okviru samostalnog rada učenika u produženom boravku i celodnevnoj nastavi, učenici organizovano i planski, uz stručno-pedagošku pomoć i saradnju sa nastavnikom utvrđuju, produbljuju, primenjuju i usvajaju nova znanja, umenja i navike.

U produženom boravku se u okviru aktivnosti samostalnog rada realizuju aktivnosti koje bi inače učenik radio u vidu domaćih zadataka.

Na časovima samostalnog rada, učeniku se mogu zadavati sledeće aktivnosti: čitanje obavezne školske i domaće lektire, čitanje listova i časopisa za decu, korišćenje pravopisa, leksikona, enciklopedija, kao i savremenih, elektronskih i multimedijalnih nastavnih sredstava kao izvora informacija, izvođenje i izrada različitih praktičnih radova, rad na projektima i drugo.

U celodnevnoj nastavi i produženom boravku samostalni rad učenika realizuje se u skladu sa nastavnim planom i programom.

Kod samostalnog rada učenika, prevashodni zadatak nastavnika je da ih uvodi u različite metode i tehnike učenja koje odgovaraju individualnim karakteristikama i potencijalima svakog pojedinog učenika.

Zadaci urađeni na časovima samostalnog rada se analiziraju, ispravljaju i vrednuju, ali se ne ocenjuju.

Aktivnosti u slobodno vreme

Član 12

Aktivnosti u slobodnom vremenu učenika imaju prvenstveno rekreativno-zabavni i stvaralački karakter i one mogu biti: edukativne, radne, kulturno-umetničke i sportske i organizuju se na principu potpune slobode izbora, dobrovoljnosti, samoorganizovanosti učenika u okviru različitih grupa i kolektiva, kako bi omogućile da u njima učenici stvaraju, otkrivaju, predstavljaju, uvežbavaju, odmeravaju, izražavaju rečima, zvucima, pokretima, bojama i drugim raznovrsnim oblicima i sredstvima.

U aktivnostima iz stava 1. ovog člana, učenici učestvuju bez obzira na uzrast, a u zavisnosti od interesovanja za sadržaje koji se organizovano i planski nude.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana, planiraju se i programiraju Godišnjim planom rada škole, a u njihovoj realizaciji mogu učestvovati i saradnici koji su direktno ili indirektno uključeni u obrazovno-vaspitni proces (učenici koji ne pohađaju celodnevnu nastavu, odnosno produženi boravak, roditelji, studenti, budući nastavnici i vaspitači, predstavnici organizacija koje se bave decom i brigom o deci i drugi).

Aktivnosti u slobodnom vremenu organizuju se na način da učenici na kreativan i zabavan način provode vreme i zadovoljavaju svoja interesovanja, a istovremeno i predahnu i odmore se.

Aktivnosti u slobodnom vremenu mogu da se organizuju u učionici (odeljenju ili razredu), a mogu da se organizuju van učionice, ako to škola može da obezbedi.

Moguće je organizovati više aktivnosti istovremeno, u grupama, a učenici se uključuju u te aktivnosti prema afinitetima.

Aktivnosti u slobodnom vremenu se organizuju tako da omogućavaju aktivno angažovanje učenika i kretanje, a mogu biti:

- sportske aktivnosti - mogu se realizovati u prostoru fiskulturne sale, svečane sale, školskog dvorišta i parkova u blizini škole. Nastavnik može da organizuje sportska takmičenja na nivou od prvog do četvrtog razreda, kroševke kao i takmičenja u okviru saradnje na nivou opštine i grada;
- druženje u okviru razreda - učitelji sa učenicima istog razreda planiraju aktivnosti shodno interesovanju učenika i mogu se realizovati u prostoru učionice, svečane sale, male sale, školskog dvorišta i parkova u blizini škole;
- kreativne radionice - koje se organizuju na nivou škole, mogu biti iz različitih oblasti: muzika, likovna umetnost, scenski prikaz i drama, recitovanje, ritmika, literarne aktivnosti, ekologija, negovanje narodne tradicije, školska radio i televizijska stanica, školske novine i drugo, u skladu sa ličnim interesovanjem učenika, kao i na osnovu posebnih sposobnosti pojedinih učenika;
- društvene aktivnosti - organizuju se u okviru svakog odeljenja, veća i na nivou od prvog do četvrtog razreda. Realizacija društvenih aktivnosti se odvija u prostorijama škole, kulturnim ustanovama (pozorišta, muzeji, bioskopi, biblioteke), i prostorima na kojima se odvijaju kulturne manifestacije tokom školske godine. U okviru društvenih aktivnosti koje se organizuju u školi učenici mogu da igraju društvene igre (domine, šah, slagalice, monopol, tangram i druge društvene igre);
- kulturne aktivnosti - nastavnik planira posete različitim kulturnim ustanovama, istorijskim objektima i slično, u skladu sa mogućnostima koje pruža lokalna zajednica;
- gledanje pozorišnih i filmskih predstava, odnosno televizijskih emisija;
- praćenje izložbi i učestvovanje u manifestacijama;

- učestvovanje u humanitarnim akcijama;
- učestvovanje u ekološkim akcijama;
- pripremanje kulturno-umetničkih programa;
- uređenje učionice u skladu sa mogućnostima i željama učenika;
- obeležavanje praznika i tematskih dana;
- izrada tematskih panoa;
- aktivnosti koje će omogućiti interdisciplinarni pristup i obezbediti korelaciju nastavnih sadržaja, a u skladu sa uzrastom učenika;
- druge aktivnosti u skladu sa interesovanjima učenika.

Član 13

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".